

6. ZÁVĚR

Mediace, jak jsem se snažila ukázat v této diplomové práci, je velmi aktuálním tématem. Na základě komparace právních úprav v Německu, na Slovensku a v Rakousku, kterou jsem provedla, je možné vidět, že okolní státy se intenzivně zprostředkováním zabývají. Navíc i Evropská unie svým postojem a především přijetím směrnice o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech mediaci podporuje a zavazuje státy k vnitrostátní úpravě tohoto institutu. Směrnice se dotýká pouze sporů s přeshraničním prvkem, ale myslím si, že při příležitosti její transformace do českého právního řádu, by bylo vhodné, upravit i zprostředkování vnitrostátních sporů. Z tohoto důvodu velmi vítám iniciativu Ministerstva spravedlivosti České republiky, jehož expertní skupina se pustila do vytvoření návrhu zákona o mediaci v netrestních věcech. Zákon je ve stadiu paragrafovaného znění, ale zatím nebyl vládě předložen ke schválení. Domnívám se, že navrhovaná úprava se pokusila pojmout mediaci v jejím celku a upravit její nejdůležitější aspekty. Na druhou stranu má i své nedostatky, na které jsem se snažila v práci upozornit.

Mediaci jako alternativní metodu řešení sporů nepovažuji za „všelék“. Jako každý jiný právní institut má i zprostředkování své přednosti i nedostatky.

Za její největší klad spatřuji především pojmání konfliktu v jeho celku. V rámci soudního řízení, kdy soudce je vázán pouze zákonem, se mnoho případů řeší pouze z hlediska platného práva a některé aspekty daného sporu zůstávají pod povrchem. Myslím si, že především spory s určitým emocionálním prvkem (v oblasti rodinného práva nebo např. spory sousedské) je vhodné řešit komplexněji.

Další výhodou je možnost účastníků sporu rozhodnout o jejich budoucím vztahu. Není rozhodováno autoritativně třetí nestrannou osobou, jak je tomu v soudním řízení, ale strany samy řešení hledají. Je samozřejmě nutné, aby bylo přihlíženo ke kogentním normám práva a výsledná dohoda stran platnému právnímu řádu odpovídala.

Mediace by zároveň mohla napomoci úsporám v soudním systému, jelikož by určité typy sporů nemusely být předkládány pouze civilním soudům k rozhodnutí. Na druhou stranu je důležité, aby možnost využití soudní ochrany nebyla nijak zavedením mediace dotčena, jelikož právo na spravedlivý proces se řadí mezi základní lidská práva a stát je povinen jej garantovat.

Výhodou zprostředkování nepochybně je také fakt, že mediační řízení je zpravidla časově a finančně méně náročné než soudní řízení, které v některých případech může trvat i několik let. Ze zkušeností v zahraničí se ukazuje, že mediace je úspěšná až v 70% případů.

Jako nevýhody mediace spatřuji předpoklad, že k jejímu provedení je nutné, aby všechny strany sporu byly ochotné se mediačnímu řízení podrobit a spolupracovaly. Oproti tomu soudní proces lze vést i bez přítomnosti stran a nesoučinnost některého účastníka může být dokonce sankcionována, což je v případě dobrovolné mediace nemyslitelné. Účastníci musí být navíc ochotni připustit, že výsledná dohoda je kompromisem a ani jeden z nich nebude v postavení vítěze. Naopak u soudního rozhodnutí je zpravidla jedna strana vítěznou a druhá poraženou.

Přestože institut mediace není vhodný k řešení všech druhů sporů a rozhodně nemůže zcela nahradit klasické soudní řízení, domnívám se ovšem, že jeho místo v českém právním systému je nezpochybnitelné.